

Joona Leino

Eurajoen lukio

Taija Hanhela

Rauhallisempi huomina

Olemme päätyneet maailmassa taas siihen tilanteeseen, jossa maailmantilanne on joka päivä hyvin epävarma. Nyt on alkanut uusi kylmä sota tai jokin muu aikakausi, joksi tätä aikaa tullaan myöhemmin tulevaisuudessa nimitämään. Valtiot ovat taas aloittaneet asevarustelun, joka on johtanut viimeisiin suurin sotiin aiemminkin. On siis syntymässä suuri ruutitynnyri, joka pienenkin kipinän saadessaan voi räjähtää ja tuhota kaiken. Venäjän hyökättyä Ukrainaan me eurooppalaisetkin saimme sodan takapihallemme, josta se on pysynyt suhteellisen kauan poissa. Näin muuttuvassa maailmassa sota on siis saanut pääroolin, mutta on myös tuonut mukanaan paljon keskustelua vastakohdastaan rauhasta. Kuinka minä, yhteisöni tai koko ihmiskunta voisimme vaikuttaa rauhan syntymiseen tai sen ylläpitoon?

Rauhaa edistävässä toiminnassa suurin ja konkreettisin tapa monen mielestä on vastustaa suoraan sotaa ja asevarustelua, mutta monen asiantuntijan mielestä niin ei välttämättä synnytetä rauhaa vaan pahimmillaan osoitetaan potentiaalisille rauhaa uhkaaville tahoille heikkoutta, jota käytetään armotta hyväksi. Voisi siis ajatella, että maltillinen ja varsinkin puolustuskeskeinen aseistautuminen olisi jopa rauhaa tukeva tekijä. Meillä Suomessa tämä on ainakin tuntunut toimivan varsinkin, kun koko kansa

on suurimmaksi osaksi sitoutunut vastavoimien ylläpitoon. On kuitenkin ymmärrettävä, että rauhaan vaikuttavia asioita on monia muitakin kuin mustavalkoinen ajattelu siitä, että kysymys olisi aina aseista ja niiden käyttämisestä.

Mika Aaltola kertoo kolumnissaan *Euroopan kohtalon vuodet* (is.fi 19.3.2022) sodasta ja rauhasta tämän päivän Euroopassa. Aaltola kirjoittaa, että Suomessa ihmiset ovat rauhasta huolissaan, ja hän pohtii, miten voitaisiin estää mahdolliset konfliktitilanteet. Heti alussa on hyvä muistaa, että sotaan ja rauhaan vaikuttavia asioita on useita. Yksittäinen tekijä ei takaa kestävää rauhaa, vaan kestävä rauha on useiden tekijöiden summa.

Yksi Aaltolankin mainitsema tekijä ja jopa suurin kaikista on pelko. Aaltolan mukaan pelko on peto, joka hallitsemattomana tempaisee helposti ihmiset mukaan konfliktiin. Pelko omasta turvallisuudesta, tutun arjen rikkoutumisesta, kodin menettämisestä ja läheisiin ihmisiin ja omaan henkeen kohdistuva uhka saa rauhallisenkin ihmisen toimimaan sotaisasti ja väkivaltaisesti. Yksi suurimmista pelkoa ruokkivista tekijöistä on tietämättömyys ja vääristely totuus. Näissä asioissa meillä kaikilla onkin mahdollisuus vaikuttaa rauhan edistämiseen.

Historiaa paljon lukeneena olen huomannut, että menneisyyden tapahtumiin tutustuminen auttaa ymmärtämään paremmin nykypäivän tapahtumia. Kuten sanonta kuuluu: "Historia toistaa itseään." Tämä ei kuitenkaan takaa, että asiat menisivät täysin samalla tavalla kuin aiemmin historiassa, mutta historian tunteminen auttaa ainakin arvelemaan, kuinka asiat saattaisivat nykyajassa edetä. Historiasta saa siis tietoa, ja tieto vähentää pelkoa. Voisi siis myös ajatella, että jos ihmiset ja

varsinkin päättäjät tuntisivat historiaa paremmin, he voisivat välttää rauhaa vaarantavia asioita ja olla toistamatta samoja vanhoja virheitä, jotka ovat johtaneet rauhan rikkoutumiseen.

Historiaa myös vääristellään sellaisten tahojen puolelta, jotka haluavat näin aiheuttaa epäsopua ja sitä kautta saada aikaan jopa sotia. Samojen tai samankaltaisten tahojen toimesta myös viljellään laajasti disinformaatiota ihmisten keskuuteen. Rauhan edistämiseksi on siis varmistettava maailmalla kulkevan tiedon oikeellisuus, pyrittävä paljastamaan valheellisen tiedon levittäjät sekä tehokkaasti oikaistava jo levitetty valheellinen tieto.

Yhdeksi rauhaa uhkaavista tekijöistä voidaan laskea myös ihmisten luonteenpiirteet. Erityisesti maiden johtohahmojen luonteet vaikuttavat siihen, miten he hallitsevat ja kohtelevat niin omiaan kuin toisiakin. Luonteenpiirteistä ahneus muuttaa eniten ihmisiä. Monilla on tarve saada jatkuvasti lisää valtaa, kunniaa ja ylistystä. Yhä useampi ihminen valjastaa kokonaisen valtion käyttöönsä ajaakseen omia henkilökohtaisia päämääriään. Siinä sivussa saattavat tuntua mitättömiltä kansalaisten kärsimykset ja uhraukset oman ahneuden sokaistessa.

Samalla voidaan nostaa myös esille ihmisten itsekkyyys ja ennakkoluulot. Nykypäivänä syntyvät konfliktit johtuvat usein ihmisten ennakkoluuloista toisiaan kohtaan. Tällöin yhteisen hyvän puolesta toimiminen vaikeutuu ja kommunikaatio ei suju ongelmitta. Itsekkyyys puolestaan kaventaa näkökenttää aivan kuten ravihevosilla radalla käytettävät silmälaput. Historian saatossa maan päämiehen ahneudesta tai vaihtelevista mielenliikkeistä on rangaistu kansaa. Köyhyys ja

nälänhätä sekä kansalaisten ahdinko ovat lisääntyneet esimerkiksi sotien myötä. Ennakkoluulot puolestaan synnyttävät pahimmassa tapauksessa vainoja ja voivat johtaa jopa kansanmurhiin.

Kukaan meistä ei pysty ennustamaan, mitä kukakin tekee saadessaan enemmän valtaa. On myös vaikeaa lähteä muuttamaan ihmisiä vähemmän itsekkäiksi ja ahneiksi. Jokainen voi kuitenkin omalla kohdallaan tarkistaa asettamiensa päämäärien motiivit sekä seuraukset toisille. Hyvää ei saada aikaiseksi alistamalla, kurittamalla ja väkivalloin. Omat tavoitteet ja tunteet tulisi kyetä pitämään poissa maailman valtapelistä ja keskittyä omien kansalaisten hyvinvointiin. Ennakkoluuloja voi poistaa lisäämällä tietoisuutta vieraista kulttuureista ja kansoista. Myös oman asenteen tarkistaminen on ehdottoman tärkeää.

Rauhan tärkeimmäksi peruspilariksi voikin nostaa kaiken valtiollisen toiminnan lisäksi toisista välittämisen. Jos välittäisimme muista ihmisistä aivan yhtä paljon kuin välitämme itsestämme, olisi rauhan säilyttäminen huomattavasti nykyistä helpompaa. Emme toivo pahaa useimmiten itsellemme tai läheisillemme, joten miksi toivoisimme sitä toisille? Meillä on edessämme monia haasteita, kuten ilmastonmuutos tai Ukrainan ja Venäjän tilanne. Maailman eheyttäminen ja rauhan ylläpitäminen vaatii yhteistyötä eikä eripuralle ja sooloilulle ole sijaa.